

Selkoa selkokielestä!

Kuka sitä tarvitsee? Mitä se on?

Kieli voi olla este ymmärtää ja osallistua

Hyvä ja selkeäkin yleiskieli on osalle ihmisistä liian vaikeaa.

Kielellisiin vaikeuksiin on monia syitä:

- synnynnäiset neurobiologiset syyt (esimerkiksi kehitysvamma tai lukivaikeus)
- kielitaidon heikentyminen (esimerkiksi muistisairaus tai afasia)
- suomi tai ruotsi ei äidinkieli

Kielelliset vaikeudet lisäävät syrjäytymistä

Kielellinen syrjäytyminen voi johtaa muuhunkin syrjäytymiseen, jos ihminen ei pysty hoitamaan asioitaan tai selviydy arjestaan.

Kaikilla pitää olla mahdollisuus saada tietoa. Se on välttämätöntä, jos tavoitteena on saada ihmiset

- kantamaan itsenäisesti vastuuta arjestaan ja hyvinvoinnistaan
- asumaan itsenäisesti omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään.

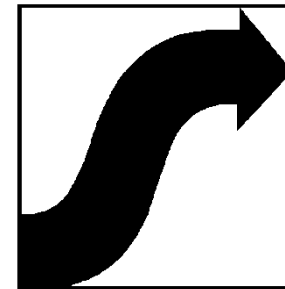
Tiedon siirtyminen verkkoon aiheuttaa monille ongelmia. Varsinkin julkisen hallinnon on tarjottava verkkopalvelunsa myös selkokielellä.

Mitä on selkokieli?

Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi.

Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä.

Selkojulkaisun tunnistaa selkologosta. Selkokeskus myöntää selkologon käyttöoikeuden julkaisuille, jotka täyttävät selkokielen kriteerit. Selkologo on kaikille ilmainen.

Selkologo

Selkokielen tarve kasvaa

Yhä suurempi osa suomalaisista on ikäihmisiä.

- Miten tuetaan ikääntyvien itsenäistä asumista omissa kodeissaan?
- Onko sosiaali- ja terveystalvveluista tietoa selkokielellä?
- Saako selkokielistä asiakaspalvelua?

Yhä useamman suomalaisen äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi.

- Onko suomalaiseseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyvää tietoa selkokielellä?
- Onko viranomaisilla selkokieliset verkkosivut?
- Julkaistaanko selkokielisiä esitteitä, tiedotteita ja ohjeita?
- Onko uutisia ja ajankohtaistietoa tarjolla myös selkokielellä?

Yhä enemmän lapsia ja nuoria on erityisopetuksessa.

- Onko kansalaisten perustaitoihin liittyviä tietoja selkokielellä?
- Onko selkokielistä opetusmateriaalia tarjolla?

Yli puoli miljoonaa suomalaista tarvitsee selkokieltä

Selkokeskuksen arvion mukaan (Juusola 2019) selkokieltä tarvitsee Suomessa 530 000–750 000 henkilöä (11–14 % väestöstä).

Selkokielen tarve vaihtelee eri ikäkausina:

- lapset ja nuoret 8–12 %
- työikäiset 10–12 %
- yli 65-vuotiaat 15–20 %

Lisäksi selkokielestä on tietyissä tilanteissa hyötyä noin 20–25 %:lle väestöstä.

Arviossa on käytetty eri kohderyhmiä koskevia tilastokeskuksen tilastoja, lukutaitotutkimuksia ja eri kansalaisjärjestöjen kokoamia tietoja.

Onko tämä selkokieltä?

Kuntayhtymän kotihoitokeskuksen hoitohenkilökunta tukee monella tavalla kotiaskareissa sekä antaa hoiva-, perushoito- ja sairaanhoitopalveluja sekä tukee terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä muuttuvissakin olosuhteissa.

Ote kunnan tiedotteesta

Sama teksti selkokielellä:

Kotihoitokeskuksen hoitajat
auttavat asiakasta kotitöissä.

He huolehtivat myös asiakkaan hoidosta
ja sairaanhoidosta sekä muusta hoivasta.

Lisäksi he auttavat häntä pitämään
huolta terveydestään silloinkin,
kun elämäntilanne muuttuu.

Selkokeskus

Mikä tekstissä muuttui?

- Pitkä virke lyheni kolmeksi lauseeksi.
- Pitkät ja vaikeat termit lyhenivät:
 - kuntayhtymän kotihoitokeskuksen hoitohenkilökunta
 - > kotihoitokeskuksen hoitajat
 - hoiva-, perushoito- ja sairaanhoitopalvelut
 - > hoito ja sairaanhoito sekä muu hoiva
- Abstraktit ilmaukset muuttuivat konkreettisiksi:
 - terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen muuttuvissakin olosuhteissa
 - > pitää huolta terveydestä silloinkin, kun elämäntilanne muuttuu
- Tekstin ulkoasu muuttui helpommin hahmotettavaksi.

Selkotekstissä lähtökohtana on lukija

Kun muokkaat tekstiä selkokielelle,

- valitse aiheeseen lukijan näkökulma, rajaa aihetta siten, että olennainen korostuu, karsi epäolennaiset tiedot, lisää lukijalta puuttuvaa yleistietoa
- suosi lyhyitä lauseita ja virkkeitä, käytä yksinkertaisia ja yleisiä lauserakenteita
- käytä yleisiä ja lukijalle tuttuja sanoja, selitä vaikeat tai lukijalle vieraat käsitteet
- rivitä teksti siten, että sitä on helppo lukea, jaa teksti sopiviin osiin, käytä havainnollisia väliotsikoita ja ymmärtämistä tukevaa kuvitusta.

Selkokeskus auttaa ja neuvoo!

Selkokeskuksesta saat tukea ja neuvoja kaikissa selkokieleen liittyvissä asioissa.

Selkokeskus

- antaa ohjeita ja koulutusta selkokirjoittamiseen ja selkojulkaisun taittoon
- mukauttaa tekstejä selkokielelle
- antaa koulutusta selkokielen käyttöön asiakaspalvelussa
- myöntää julkaisuille selkologon.

Ota yhteyttä: www.selkokeskus.fi

Lue lisää

Juusola, Markku 2019: Selkokielen tarvearvio 2019.

[Selkokielen tarvearvio 2019](#)

Leskelä, Leealaura 2018: Selkokieli. Saavutettavan kielen opas. Kehitysvammaliitto.

Leskelä, Leealaura ja Kulkki-Nieminen, Auli 2015: Selkokirjoittajan tekstilajit. Kehitysvammaliitto.

Leskelä, Leealaura ja Lindholm, Camilla 2012: Haavoittuva keskustelu. Kehitysvammaliitto.